

Sygn. akt III AUa 923/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 sierpnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Beata Górska
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 17 sierpnia 2017 r. w Szczecinie

sprawy M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 10 października 2016 r. sygn. akt IV U 702/16

oddala apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Beata Górska SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 923/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 7 lipca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił ubezpieczonemu M. G. prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że nie udowodnił wymaganego 10-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wymienionej w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych - pracy rybaka morskiego. Organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 18 września 1980 r. do 14 lipca 1982 r. oraz od 27 kwietnia 1984 r. do 31 maja 1994 r., ponieważ pracodawca ubezpieczonego nie potwierdził, że ubezpieczony we wskazanym okresie wykonywał prace rybaka morskiego. Do ogólnego stażu pracy organ rentowy

nie uwzględnił okresu od 1 września 1976 r. do 23 czerwca 1979 r., ponieważ nie został on potwierdzony poprzez przedłożenie przez ubezpieczonego indywidualnej umowy o naukę zawodu.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony, domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury pomostowej. Podniósł, że w okresie pracy od 3 września 1979 r. do 31 maja 1997 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku rybaka morskiego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że przedłożone przez ubezpieczonego świadectwa pracy nie spełniają warunków formalnych wskazanych w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, a z treści akt osobowych wynika, że ubezpieczony dopiero od dnia 2 lipca 1990 r. został zatrudniony na stanowisku praktykanta pokładowego, od 1 października 1991 r. pracował, jako młodszy rybak, natomiast z dniem 2 maja 1992 r. zostały powierzone mu obowiązki młodszego kucharza.

Na rozprawie w dniu 28 września 2016 r. ubezpieczony sprecyzował swoje żądanie, domagając się uwzględnienia okresu pracy na stanowisku rybaka, kucharza od 1 lipca 1990 r. do 31 maja 1994 r. w Przedsiębiorstwie (...) w K. (3 lata 11 miesięcy) do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z 10 października 2016 roku Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Ubezpieczony M. G. ma 56 lat. Ukończył zasadniczą szkołę zawodową – mechanik maszyn rolniczych. Od 3 września 1979 r. do 31 maja 1997 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K.. W okresie od 15 września 1980 r. do 15 lipca 1982 r. wykonywał pracę robotnika przeładunkowego. Od 15 lipca 1982 r. do 11 kwietnia 1984 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Z dniem 2 maja 1984 r. powierzono mu obowiązki robotnika przetwórstwa wstępnego w Wydziale (...) w tym samym zakładzie pracy.

Decyzją Urzędu Morskiego w S. z 18 października 1989 r. wydano ubezpieczonemu książeczkę żeglarską uprawniającą do żeglugi międzynarodowej. W roku 1990 złożył podanie do pracodawcy o przeniesienie z działu przetwórstwa wstępnego na Wydział (...) z dniem 1 czerwca 1990 r. W dniu 2 lipca 1990 r. ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku praktykanta kutrowego. Z dniem 1 października 1991 r. rozpoczął wykonywanie obowiązków młodszego rybaka. Następnie na wniosek bezpośredniego przełożonego, powierzono ubezpieczonemu wykonywanie obowiązków młodszego kucharza z dniem 2 maja 1992 r. Z dniem 1 czerwca 1994 r. stosunek pracy ubezpieczonego został rozwiązany na skutek likwidacji zakładu pracy. Korzystał z urlopu bezpłatnego udzielonego na czas wykonywania pracy u innego pracodawcy od 1 czerwca 1994 r. do 31 maja 1997 r. Od 1 czerwca 1994 r. do 23 marca 2001 r. był zatrudniony na stanowisku rybak-kucharz w (...) J. B. z siedzibą w K..

Sąd Okręgowy ustalił w dalszej kolejności, że w dniu 25 lutego 2015 r. ubezpieczony złożył po raz pierwszy wniosek do organu rentowego o przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy decyzją z dnia 23 marca 2015 r. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 10-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych oraz nie rozwiązał stosunku pracy z pracodawcą. Od tej decyzji odwołał się ubezpieczony. Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 11 czerwca 2015 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego. Wyrok uprawomocnił się w dniu 7 lipca 2015 r.

W dniu 2 października 2015r. ubezpieczony złożył ponownie wniosek o emeryturę pomostową. Do wniosku dołączył świadectwo pracy z (...) J. B. z siedzibą w K., gdzie od 9 stycznia 2006 r. do 30 września 2015 r. był zatrudniony na stanowisku magazyniera. Organ rentowy decyzją z 21 października 2015 r. ponownie odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględnił okres pracy ubezpieczonego od 1 czerwca 1994 r. do 23 marca 2001 r. w (...) J. B. z siedzibą w K.. Na dzień wydania zaskarżonej decyzji, ubezpieczony nie przedstawił dokumentów potwierdzających wykonywanie pracy w

warunkach szczególnych po dniu 1 stycznia 2009 r. Sąd Okręgowy wyrokiem z 20 stycznia 2016 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego od tej decyzji. Wyrok uprawomocnił się w dniu 11 lutego 2016 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił także, że w dniu 1 czerwca 2016 r. ubezpieczony złożył kolejny wniosek o przyznanie prawa od emerytury pomostowej. Do wniosku dołączył świadectwo pracy w warunkach szczególnych na stanowisku rybaka w okresie od 1 marca 2016 r. do 31 maja 2016 r. w (...) z siedzibą w D.. Przed organem rentowym M. G. udowodnił okresy: składkowe - 30 lat 3 miesiące 12 dni, nieskładkowe - 1 rok 9 miesięcy 13 dni, staż sumaryczny - 32 lata 25 dni oraz staż pracy w szczególnych warunkach - 6 lat 10 dni.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonego za niezasadne. Przywołał treść art. 4, art. 8 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2015 r., poz. 965).

Analizując zgromadzony materiał dowodowy w sprawie, w tym dokumentację osobową ubezpieczonego z zakładu pracy jak i również dokumentację zgromadzoną w aktach organu rentowego, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że ubezpieczony nie legitymuje się wymaganym 10-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych przy wykonywaniu prac rybaka morskiego w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy podzielił pogląd wyrażony w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2015 r., zgodnie z którym członkom załogi statku rybackiego wykonującym prace w służbie pokładowej przysługuje prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 8 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 965) w związku z punktem 22 załącznika nr 1 do tej ustawy. Tym samym nie każdy członek załogi statku rybackiego, będzie uprawniony do otrzymania emerytury pomostowej, a jedynie ci, którzy w zakresie swoich obowiązków pracowniczych wykonywali czynności związane z połowem ryb na statku rybackim.

Sąd pierwszej instancji w dalszej kolejności wskazał, że przy formułowaniu definicji pracy rybaków morskich odwoływano się do zarządzenia nr 24 Ministra - Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach resortu gospodarki morskiej, w tym do jego załącznika nr 1 zawierającego szczegółowe wykazy prac w szczególnych warunkach. Załącznik ten w wykazie A dział VIII, poz. 9, pkt 1 stanowi, że prace rybaków morskich to prace wykonywane na wszystkich stanowiskach zajmowanych przez członków załogi statku, niezależnie od zatrudniającego ich podmiotu. Natomiast za prace rybaków morskich, o których mowa w wykazie B załącznika do tego zarządzenia, uznane zostały prace wykonywane nie tylko w określonych podmiotach, ale - co istotniejsze - wyłącznie na stanowiskach wymienionych w dziale IV, poz. 4, pkt 1-19, a to: kapitana, zastępcy kapitana do spraw zwiadu połowowego, starszego oficera, I oficera, II oficera, III oficera, IV oficera, I szypra, II szypra - zastępcy kierownika jednostki, bosmana, starszego rybaka, rybaka, młodszego rybaka, mistrza przetwórstwa rybnego, starszego rybaka przetwórstwa, młodszego rybaka przetwórstwa, starszego rybaka mączkarza oraz na pozostałych etatowych stanowiskach pracy na statku do wykonywania rybołówstwa morskiego, wymienionych w Układzie Zbiorowym Pracy dla rybaków morskich z dnia 17 stycznia 1975 r.

Zdaniem Sądu meriti, tylko służba pokładowa stosownie do treści § 8 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. umożliwia ubezpieczonym nabycie prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach po wykazaniu 10 lat pracy na stanowiskach wymienionych w zarządzeniu nr 24 Ministra - Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach resortu gospodarki morskiej oraz osiągnięciu wymaganego wieku 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn. Identyczne przesłanki nabycia prawa do emerytury określone są w art. 8 ustawy pomostowej. Analiza powyższych przepisów wskazuje, że warunki wymagane do nabycia prawa do emerytury pomostowej przez ubezpieczonych wykonujących prace rybaków morskich są tożsame z warunkami nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, wymienionymi w § 8 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że mając na uwadze wykładnię celowościową i historyczną, za prace rybaków morskich ujętą w pkt 22 załącznika nr 1 ustawy o emeryturach pomostowych należy uznać prace rybaków morskich w służbie pokładowej, a nie prace wykonywane na wszystkich stanowiskach zajmowanych przez pracowników wpisanych na listę członków załogi statku rybackiego. Różnicując warunki nabywania prawa do emerytury na

podstawie przepisów rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w zależności od wykonywania przez ubezpieczonych prac wymienionych w wykazie A oraz wykazie B, pracodawca kierował się przede wszystkim stopniem uciążliwości i szkodliwości prac w szczególnych warunkach. Objęcie pojęciem rybaka morskiego również rybaków, którzy nie pracują w służbie pokładowej, powodowałoby, że wykonywane przez całą załogę statku rybackiego prace charakteryzowałyby się tym samym stopniem uciążliwości i szkodliwości, a takiego wniosku, mając na uwadze rodzaje prac wykonywanych na statku rybackim, wyprowadzić się nie da. W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, że ustalając zakres pojęcia "prace rybaków morskich", o którym mowa w ustawie o emeryturach pomostowych, w ocenie Sądu Najwyższego w składzie powiększonym, nieuprawnione jest odwoływanie się do wykładni językowej, w tym do potocznego, językowego znaczenia terminu rybak morski, ani do definicji zamieszczonej w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 2 maja 1991 r. o pracy na morskich statkach handlowych. Przyjęcie wykładni językowej pojęcia rybak morski umożliwiłoby całej załodze statku, w tym rybakom w służbie mechanicznej, elektrycznej, kucharzom nabycie prawa do emerytury pomostowej po przepracowaniu 10 lat pracy w tych warunkach, co prowadziłoby do nieuzasadnionego rozszerzenia dotychczasowych uprawnień ubezpieczonych.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy zważył, że tylko okres zatrudnienia ubezpieczonego przy wykonywaniu pracy praktykanta kutrowego oraz młodszego rybaka podlegają uwzględnieniu do stażu pracy w warunkach szczególnych. Tylko w tych okresach ubezpieczony wykonywał swoje czynności w ramach służby pokładowej, związanej z pracami rybaka morskiego, w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Stąd też okres zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku praktykanta kutrowego i młodszego rybaka (od 2 lipca 1990 r. do 1 maja 1992 r.) winien zostać uwzględniony do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych przy wykonywaniu prac rybaka morskiego. Wobec powyższego ubezpieczony legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych przy wykonywaniu prac rybaka morskiego w łącznym wymiarze 7 lat 9 miesięcy i 39 dni. Tym samym w postępowaniu sądowym nie udowodnił, że legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych przekraczającym 10 lat. Ubezpieczony nie przedstawił w postępowaniu sądowym żadnych dowodów, mogących skutecznie podważyć treść dokumentacji osobowej ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) „w K..

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się ubezpieczony, który w wywiedzionej apelacji zarzucił rozstrzygnięciu:

- niewyjaśnienie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie, a mianowicie niewyjaśnienie przez sąd tego, że nieprawidłowo w świadectwie pracy ubezpieczonego wpisano iż w spornym okresie pracy pracował na kutrze jako kucharz, podczas gdy faktycznie pracował tam jako młodszy rybak;

- uniemożliwienie ubezpieczonemu poprzez wprowadzenie go w błąd wcześniejszymi orzeczeniami Sądu Okręgowego w Koszalinie wyjaśnienie powyższych okoliczności, poprzez pouczenie go w poprzednich sprawach, iż do okresu zatrudnienia na kutrze w celu uzyskania emerytury pomostowej brakuje mu nie więcej niż 3 miesiące pracy.

Mając na uwadze powyższe apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu apelacji ubezpieczony podniósł między innymi, że w toku poprzednich spraw o przyznanie emerytury pomostowej Sąd nie wskazał ubezpieczonemu, iż przeszkodą do uzyskania emerytury jest wpis na świadectwie, iż był kucharzem, tylko że brakuje mu 3 miesięcy pracy. Kwestia faktycznego wykonywania obowiązków na kutrze nigdy nie była przedmiotem postępowania, natomiast z przebiegu rozpraw wynikało, iż to nie ma znaczenia. Ubezpieczony wyjaśnił, że gdy przyjmowano go do pracy na kutrze, szypier powiedział, iż na angażu ubezpieczony będzie miał wpisane kucharz, bo przepisy wymagają żeby w składzie załogi był kucharz. Faktycznie ubezpieczony miał wykonywać pracę rybaka, bowiem na kutrze wszyscy pracują w tym charakterze. Po godzinach natomiast wszyscy dla wszystkich gotują.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się niezasadna.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zarzutów apelacyjnych, doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o wszechstronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c., oraz wyprowadził z poczynionych ustaleń należycie uzasadnione wnioski, które stały się podstawą do wydania orzeczenia przez Sąd drugiej instancji.

W niniejszej sprawie bezspornym pozostawało, że ubezpieczony ukończył 55 lat, legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze przekraczającym 25 lat oraz po 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy pomostowej. Sporną pozostawała przesłanka legitymowania się przez ubezpieczonego co najmniej 10 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych przy wykonywaniu prac w charakterze rybaka morskiego, wymienionych w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Z akt sprawy oraz poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych wynika, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał prace praktykanta kutrowego, młodszego rybaka, młodszego kucharza. Sąd pierwszej instancji uznał, że tylko okres zatrudnienia ubezpieczonego przy wykonywaniu pracy praktykanta kutrowego oraz młodszego rybaka od 2 lipca 1990 r. do 1 maja 1992 r., podlegają uwzględnieniu do stażu pracy w warunkach szczególnych. Żadna ze stron postępowania nie zakwestionowała tych ustaleń. Apelacja ubezpieczonego natomiast sprowadziła się do wskazania, że w okresie zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku młodszego kucharza, który w ocenie Sądu nie mógł być zaliczony ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych, w rzeczywistości M. G. wykonywał prace młodszego rybaka. Rozstrzygnięciu Sądu Apelacyjnego została zatem oddana kwestia tego, czy ubezpieczony pracując na stanowisku młodszego kucharza świadczył prace rybaka morskiego, tj. pracę uprawniającą do uzyskania emerytury pomostowej na gruncie art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych (Załącznik Nr 1 do ustawy, poz. 22).

W ocenie Sądu Apelacyjnego trafnie argumentował Sąd pierwszej instancji, że nie można utożsamiać pracy młodszego kucharza z pracą rybaka morskiego tylko dlatego, że ubezpieczony pracował na statku rybackim i był członkiem załogi wpisanym na listę. Trzeba bowiem przypomnieć, że w wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z regulacjami ustawy o emeryturach i rentach, uległa stopniowej likwidacji możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę. Tym samym ustawodawca oszczędził od rozbudowanego dotychczas systemu świadczeń społecznych. Cel ustawy o emeryturach pomostowych był jeszcze dalej idący. W zamierzeniu ustawodawca dążył bowiem do zawężenia grona uprawnionych do emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, do ściśle zamkniętego kręgu podmiotów, zdefiniowanych charakterem wykonywanej pracy, i tym samym odstąpienie od szerokiego katalogu prac zamieszczonych w dotychczasowych wykazach stanowiących załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r.

Prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiając przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Przy czym, w myśl ust. 2. art. 3 w każdym przypadku są to prace determinowane siłami natury pod ziemią, na wodzie, pod wodą i w powietrzu. Celowo ustawodawca nie definiował stanowisk pracy, lecz położył nacisk na charakter wykonywanej pracy, którą określił bardziej lub mniej ogólnie, ale też zamieścił prace określone precyzyjnie. Nie sformułował jednak ustawowych definicji poszczególnych prac, co wydaje się oczywiste, bowiem w przypadku definiowania poszczególnych rodzajów prac, konieczne byłoby załączenie kolejnego wykazu, wyjaśniającego treść zapisów załączników, analogicznego do dotychczasowych wykazów resortowych. W ocenie Sądu odwoławczego, odstąpienie ustawodawcy od prawnego definiowania poszczególnych prac, w nawiązaniu do celu ustawy pozwala przyjąć, że prace te, jako pojęcia prawne powinny być interpretowane zgodnie ze wskazaniem wynikającymi z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych i nie mogą prowadzić do rozszerzenia kręgu beneficjentów poza ten, wyznaczony brzmieniem przepisów. W drodze interpretacji prawnych nie

powinno zatem dochodzić do sytuacji, że beneficjentem ustawy zostaje pracownik niewykonujący pracy oznaczonej w zamkniętym katalogu prac, kwalifikowanej jako wykonywana w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, lecz pracę zbliżoną rodzajowo. W judykaturze aprobowany jest pogląd, że charakter emerytur w niższym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i emerytur pomostowych jest odrębny, a zatem nie wszyscy uprawnieni do emerytur w niższym wieku z racji wykonywania tego rodzaju prac nabyliby obecnie prawo do emerytur pomostowych (wyrok SN, 13.03.2012, II UK 164/11). Również w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że w ustawie o emeryturach pomostowych nastąpiła zasadnicza zmiana konstrukcyjna określenia wykazów prac szczególnych, której celem było ich zobiektywizowanie; w wykazach stanowiących załączniki do ustawy o emeryturach pomostowych zostały wskazane jedynie te prace, które spełniają kryteria zawarte w art. 3 ust.1 i 2 ustawy (wyroki TK: 3.03.2011, K 23/09 OTK 2011.2A.8; 25.11.2010, K 27/09, OTK 2010.9A.109).’

Sąd Apelacyjny zaznacza, że ubezpieczony, który nie ukończył 60 lat, a zatem nie spełnia przesłanek do emerytury pomostowej na gruncie art. 4 ustawy, dochodził tego świadczenia w oparciu o art. 8 ustawy. Przy czym jego obowiązkiem było wykazanie, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienioną w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, i spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, oraz: 1) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn; 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, wynoszący co najmniej 10 lat.

Wbrew twierdzeniom ubezpieczonego, zgromadzona w aktach sprawy dokumentacja nie pozwala na uznanie, że w spornym okresie ubezpieczony wykonywał wyłącznie i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązki rybaka morskiego, a nie młodszego kucharza. Nie ulega wątpliwości, że za pracę rybaków morskich ujętą w pkt 22 załącznika nr 1 ustawy o emeryturach pomostowych należy uznać prace rybaków morskich w służbie pokładowej, a nie prace wykonywane na wszystkich stanowiskach zajmowanych przez pracowników wpisanych na listę członków załogi statku rybackiego. Stwierdzenie bowiem, że cała załoga, niezależnie od funkcji pełnionych na jednostce wykonuje zadania rybaków morskich byłoby sprzeczne z celem reformy systemu ubezpieczeń społecznych i powodowałoby dalsze poszerzanie kręgu uprawnionych (por. uchwała SN w składzie siedmiu sędziów z dnia 17 września 2015 r. III UZP 7/15, OSNP 2016/6/73). Tylko bowiem osoby, których podstawowym zadaniem jest służba pokładowa narażone są stale na niesprzyjające, często ekstremalne warunki pogodowe, działanie morskiej wody oraz wysiłek fizyczny związany z pełnionymi czynnościami. Choć więc pozostali członkowie załogi (mechanicy, elektrycy, kucharze, stewardzi), niezależnie od posiadania kwalifikacji rybackich pełnili funkcje niezbędne do prawidłowego wykonywania podstawowego zadania statku rybackiego (połowu/przetwórstwa ryb), to nie wykonywali stale i w pełnym wymiarze pracy rybaków morskich, a więc pracy określonej w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy.

Ze znajdującego się w aktach osobowych ubezpieczonego świadectwa pracy wynika, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 3 września 1979 r. do 31 maja 1997 r. pracował na stanowiskach: praktykanta (...), przeładunkowego, operatora sprzętu zmechanizowanego, młodszego kucharza, robotnika przetwórstwa wstępnego, praktykanta kutrowego oraz młodszego rybaka. Stanowisko między innymi młodszego kucharza zostało wymienione także w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. Również angaż z 9 czerwca 1992 r. wskazuje, że M. G. z dniem 2 maja 1992 roku powierzono obowiązki młodszego kucharza, z czym wiązała się zmiana wysokości wynagrodzenia. Zmiana stanowiska pracy nastąpiła na wniosek zastępcy kierownika wydziału połowów, który zawnioskował o zmianę angażu ze stanowiska młodszego rybaka na stanowisko młodszego kucharza. Ubezpieczony do apelacji załączył oświadczenia świadków oraz wyciągi pływania wystawione przez Urząd Morski w S. w dniu 15.11.2016 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego dowody te nie podważają w sposób skuteczny dokumentacji, która sporządzona została przez pracodawcę w czasie rzeczywistym. Niemniej jednak obecnie te dowody należałoby uznać za spóźnione. Ubezpieczony był poucany przez Sąd Okręgowy o tym, że aż do zamknięcia rozprawy może przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich twierdzeń.

Ubezpieczony w treści apelacji wskazywał także, że w toku toczących się wcześniej postępowań o przyznanie emerytury pomostowej pouczano go, że do przyznania emerytury brakuje mu nie więcej niż 3 miesiące pracy. Wskazać jednakże należy, że na rozprawie z dnia 20 stycznia 2016 r., która odbyła się przed Sądem Okręgowym w Koszalinie w sprawie o sygn. akt IV U 1080/15 pełnomocnik ZUS wskazywał, że nie wszystkie stanowiska zajmowane przez

ubezpieczonego mogą być zaliczone do stażu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy już wtedy zwrócił uwagę, że praca młodszego kucharza na statku nie jest pracą rybaków morskich w rozumieniu art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych. Odwołanie ubezpieczonego zostało oddalone wobec tego, że ubezpieczony nie pracował po 2008 roku w warunkach szczególnych, a jednocześnie nie spełnił przesłanki ukończenia 60 roku życia. Wobec czego nie było konieczności badania pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie prawa do świadczenia emerytalnego. Przypomnieć bowiem należy, że tylko łączne spełnienie wszystkich przesłanek wskazanych w ustawie pozwana na przyznanie prawa do emerytury. Niespełnienie choćby jednej z przesłanek skutkuje brakiem możliwości przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia i zwalnia Sąd z obowiązku badania pozostałych przesłanek.

Również w niniejszej sprawie na rozprawie w dniu 28 września 2016 r. pełnomocnik organu rentowego zakwestionował możliwość zaliczenia okresu pracy w charakterze młodszego kucharza do okresu pracy w warunkach szczególnych. Pełnomocnik organu rentowego wskazał, że młodszy kucharz nie jest zaliczony do służby pokładowej. Ubezpieczony wskazał natomiast, że w tym okresie stanowił załogę kutra i dodatkowo zajmował się gotowaniem. Nadto ubezpieczony wskazał, że nie posiada żadnych innych dowodów na okoliczność pracy na stanowisku rybaka. Wbrew zatem twierdzeniom ubezpieczonego zawartym w treści apelacji miał on świadomość, że do przyznania prawa do emerytury wymagane jest udowodnienie wykonywania pracy w charakterze rybaka morskiego, jak też że okoliczność ta jest kwestionowana przez organ rentowy.

Wobec powyższego również w powyższym zarzuty ubezpieczonego dotyczące wprowadzania go w błąd wcześniejszymi orzeczeniami, nie są zasadne. Składając wniosek o przyznanie prawa do emerytury ubezpieczony musiał spełnić wymagane przez ustawę o emeryturach pomostowych przesłanki. W postępowaniu sądowym zainicjowanym odwołaniem się ubezpieczonego od decyzji organu rentowego ubezpieczony powinien wykazać spełnienie tych przesłanek. W sprawach, w których wnioskodawca ubiega się o przyznanie świadczenia z ubezpieczeń społecznych, to on powinien zgodnie regułą wyrażoną w art. 232 k.p.c. wykazać fakty uzasadniające jego prawo do świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2012 r., II UK 144/11, M.P.Pr. 2012/5/265-270).

W świetle powyższego należało uznać, że ubezpieczony, pracując jako młodszy kucharz w spornym okresie, nie wykazał spełnienia przesłanki z art. 8, tj. nie pracował na stanowisku określonym w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Wykonywał on bowiem stale i w pełnym wymiarze czasu prace kucharza, tj. sporządzanie posiłków.

Mając na uwadze wyżej przedstawioną ocenę prawną, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonego.

SSA Urszula Iwanowska SSA Beata Górka SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk